

Van Sint-Marten naar Ulvend: 95 meter hoogteverschil

Elza Vandenabeele

Elza mag dan wel al de 90 gepasseerd zijn, ze neemt ons toch nog mee op een wandeling in haar dorp. Als oudlerares aardrijkskunde heeft ze nog altijd een scherp oog voor alle landschapelementen die je daarbij tegenkomt. Die koppelt ze in dit artikel aan haar herinneringen van intussen meer dan zes decennia geleden.

Foto 1: We staan op de brug, achter de kerk van Sint-Martens-Voeren. Het water van de Veurs kabbelt onder ons door, de Voer tegemoet. Even stroomaf staat een volautomatische debietmeter, die op zonne-energie werkt. De trapjes naast de brug werden gebruikt om poetswater uit de Voer te scheppen. Misschien nu nog! Huis nr. 2 was lang geleden de Kapelanie.

Kijk nu naar het koor van de kerk, naar de opgevolde gaten. Toen de Duitsers in september 1944 terugtrokken zijn hier schoten gevallen. Eugène Vroonen kwam 's morgens de mis van Pastoor Veltmans dienen en stond met pastoor voor het kapotgeschoten koor en hoofdaltaar. 'Ga maar terug naar huis, jongen. Hier kunnen we geen mis opdragen...'

Nu op weg. Dat wordt klimmen! Ulvend ligt 95 m hoger. Langs deze weg hebben vele jaren meerdere zomerkampplaatsen gelegen. Toen was er hier altijd jeugd onderweg!

Foto 2: Rechts van ons stroomt de Veurs. In de wei achter de haag liggen de grondvesten van 'den Hof' waar lang geleden de Heer van Sint-Marten woonde. Links het Veltmanskuis, het vroegere kapittelhuis, later pastorie en dekenij en sinds 1971 Cultureel Centrum.

Tot hier was de Kerkstraat geasfalteerd, toen ik in 1956 in Sint-Marten kwam wonen. Waren toen ook met asfalt verhard: de

Op deze foto uit 1948 is te zien dat de weg naar Kwinten toen nog niet was verhard. Links op de achtergrond het door de Duitsers in 1944 verwoeste Veltmanskuis, dat toen nog niet was hersteld. (Foto: archief André Lardinois)

hoofdweg van 's-Gravenvoeren naar Sint-Pieter en de weg vanaf de Bies tot aan de Krutsberg, waar burgemeester Teney woonde. Verder waren er alleen steenslagwegen.

Een beekje komt, onder de weg door, bij de Veurs. Het voert het regen- en bronwater af van het dal dat wij nu opgaan, ook het water van de vijvers in de vroegere pastorietaan. Veel 'waterkes' zijn netjes en modern onder de grond gestopt!

Het gehucht Kwinten telde in 1956 maar een paar huizen, de huidige nummers 14 tot 22. Ze zijn in september 1944 kapot geschoten toen de Duitsers terugtrokken, ook de pas-